

Bhuku ra Joere na Kereke ya Laodisea ya Seventh-day Adventist - Nhamba Makumi Mana Neshanu

Jeff Pippenger
2026-02-12

អត្ថបទលេខសែសិបប្រាំ

Uhlolo

VaRevhitiko 23 inoratidza miedzo mitatu iri mukati memwaka wePentekosti wevane zviuru zana namakumi mana nezvina. Kuenzanisa zuva rokutanga remutambo wamaTende nezuva rePentekosti, uyezve kuenzanisa mazuva makumi mana akadzidzisa Kristu vadzidzi chiso nechiso asati akwira kudenga nezuva rezvibereko zvokutanga, kunoumba chimiro chose chinomirira mashoko engirozi nhatu.

“죽음과 장사와 부활”이 세 단계로 이루어진 하나의 예언적 이정표로 적용될 때, 곧 그것이 그리스도의 침례로 표상되는 바와 같을 때, 우리는 초실절의 날 곧 부활 후 닷새째 되는 날에 무교절 칠일 절기의 끝이 거룩한 성회로 이르는 것을 보게 된다. 그러므로 그리스도의 부활, 곧 초실의 제사와 일치하는 그 사건 뒤에는 닷새의 기간이 뒤따른다.

Pakupera kwechimiro chinoumbwa nokuronganidza zuva rokutanga remutambo weMatumba nezuva rePentekosti, pane chimwewo chiratidzo chine nhanho nhatu, chichiteverwawo namazuva mashanu anosvika kuPentekosti.

Pakati pa “zizindikiro ziwiri za njira ya masitepe atatu zotsatiridwa ndi masiku asanu”zi, pali nthawi ya masiku makumi atatu. Tikagwirizanita tsiku loyamba la phwando la Misasa ndi tsiku la Pentekosite, timazindikira kuti masiku asanu phwando la Misasa lisanafike linali Tsiku la Chitetezero. Masiku khumi Tsiku la Chitetezero lisanafike linali phwando la Malipenga. Masiku makumi anayi amene Khristu anaphunzitsa maso ndi maso ataukitsidwa pa tsiku la zipatso zoyamba, amagwirizana ndi masiku asanu pambuyo pa phwando la Malipenga, ndi masiku asanu Tsiku la Chitetezero lisanafike.

“Rufu rwake, kuvigwa kwake nokumuka kwake” semurayiro une nhanho nhatu, uchiteverwa namazuva mashanu kusvikira pakupera kwemutambo wezvingwa zvisina mbiriso, zvinozodzokororwa mazuva makumi matatu gare gare, apo pane murayiro une nhanho nhatu we“hwamanda, kukwira kudenga, nokutongwa,” zvinozoteverwa namazuva mashanu kusvikira paPentekosti. Murayiro wokutanga une nhanho nhatu unotsanangurika zviru nyore somurayiro mumwe une nhanho nhatu, nokuti unonyatsoratidzwa saizvozvo norubhabhatidzo rwaKristu, runomiririra “rufu rwake, kuvigwa kwake, nokumuka kwake.” Rubhabhatidzo rwakangwa rwuri arufa yenguva tsvene yamazuva 1,260 yakaguma pa“rufu rwake, kuvigwa kwake, nokumuka kwake,” izvo zvakangwa zviru omega yamazuva 1,260.

Indlela yomqondiso enamanyathelo amathathu ekupheleni kwexesha lePentekoste imele ukuqondwa ngokusetyenziswa kwesiprofeto. Kwiintsuku ezingamashumi amahlanu zexesha lePentekoste kufunyanwa isakhiwo esinye ekuqaleni nasekupheleni. Ngokusekelwe kumgaqo wokuba uKristu usoloko ebonakalisa isiphelo ngesiqalo, sinokuchonga umthendeleko weexilongo, olandelwa kukunyuka, olandelwa ngumhla woXolelaniso, olandelwa ziintsuku ezintlanu, njengomqondiso omnye “onamanyathelo amathathu olandelwa ziintsuku ezintlanu.”

Tichayedzawo matanho matatu akarongwa tichishandisa nhungamiro dzomuBhaibheri dzine chokuita nezviratidzo zvenhanho imwe neimwe pamatatu iwayo. Matanho iwayo matatu anomiririrwa kakawanda muShoko raMwari. Ndiwo vatumwa vatumwa; ndiwo ruvanze, nzvimbo tsvene, neNzvimbo Tsvene-tsvene; ndiwo basa roMweya Mutsvene pakupa mhosva pamusoro pechivi, nekururama, nokutonga. Kuzivisa mutambo wehwamanda, kukwira kudenga, nezuva reYananiso sematanho iwayo matatu kunoda kuti nhanho imwe neimwe iwirirane nouchapupu hweBhaibheri hwakatotsinhirwa.

Mbiu ni ujumbe wa onyo, nao unahusiana na malaika wa kwanza anayelia akisema, “mcheni Mungu.” Kupaa kwa Kristo ni ishara ya utukufu wa Kuja Kwake kwa Mara ya Pili, kwa maana usemi wa pili wa malaika wa kwanza ni, “mpeni utukufu.” Siku ya Upatanisho ni ishara ya hukumu, na usemi wa tatu wa malaika wa kwanza ni, “saa ya hukumu yake imekuja.” Zipo njia kadhaa za kutambua kwamba sifa za kiunabii za hatua tatu katika alama ya njia mwishoni mwa majira ya Pentekoste zinawakilisha hatua tatu za injili ya milele, ambamo wengi “watakaswa, watafanywa weupe, na kujaribiwa.”

Saizvozvo, zvino mungagona kuona kuti pachiratidzo chokutanga chenzira chine matanho matatu panopiwa chipiriso chezvibereko zvokutanga zvebhari, uye pachiratidzo chokupedzisira chenzira chine matanho matatu panopiwa chipiriso chezvibereko zvokutanga zvegorosi. Naizvozvo mungaonawo kuti matanho matatu ealpha emwaka wePentekosti anoratidza chingwa chisina mbiriso, asi chiratidzo cheomega chine matanho matatu chinoratidza chingwa chine mbiriso. Uyezve mungatogona kuona kuti pachiratidzo chenzira chine matanho matatu pakutanga ndipo pakasimudzwa Kristu kuti akwezve vanhu vose, uye pachiratidzo chokupedzisira chine matanho matatu panosimudzwa mureza wezana namakumi mana navana ezviuru kuti ukwezve Vahedheni.

Ingelosi yokuqala neyesithathu zingelosi efanayo ngezinga lesiprofetho, ngokuba eyokuqala iyisiqalo—kanti eyesithathu iyisiphetho. Ingelosi yokuqala ye-alpha imemezela ukuvulwa kokwahlulela, kanti ingelosi yokugcina ye-omega imemezela ukuvalwa kokwahlulela. Umlayezo wengelosi yokuqala wanikwa amandla ngokugcwaliseka kwe-Islam ngo-11 Agasti 1840, kanti ingelosi yesithathu yanikwa amandla ngokugcwaliseka kwe-Islam ngo-9/11. USister White uyasazisa ukuthi umsebenzi wazo zombili, ingelosi yokuqala nengelosi yesithathu, kwakuwukhanyisela umhlaba ngenkazimulo yawo. Abanye ofakazi baningi, futhi banikeza ukwesekwa okwanele ekuhlonzeni isakhiwo sesikhathi sePhentekoste njengoba simiswe ezinsukwini ezingamashumi amahlanu kusukela ekuvukeni kukaKristu kuze kube yiPhentekoste, kanye namavesi angamashumi amabili nambili okuqala kaLevitikusi amashumi amabili nantathu, namavesi angamashumi amabili nambili okugcina kaLevitikusi amashumi amabili nantathu. Phakathi kwalezi zimpawu ezimbili zendlela, okuyisibonakaliso sendlela sezinyathelo ezintathu

ezilandelwa yizinsuku ezinhlanu, kukhona inkathi yezinsuku ezingamashumi amathathu emele ingelosi yesibili.

වලනයන් තුනක් අනතුරුව දින පහකින් යුත් පළමු සලකුණ පළමු දූතයාය; දින නිහ දවෙන දූතයාය; තවද වලනයන් තුනක් අනතුරුව දින පහකින් යුත් දවෙන සලකුණ තවෙන දූතයාය. මමෙ වලනයන් තුන පනේතකෙරෝස්තය දක්වා වූ මුළු පනේතකෙරෝස්ත සෘතුවම ආවරණය කරයි; එවිට පනේතකෙරෝස්තය, කුඩාරම් මංගල්ලියෝදින හතරේ ආරම්භය සලකුණු කරයි. එය එක්සත් ජනපදයේ ඉරිදා නීතියනේ ආරම්භ වී, මයිකල් තැඹි සිටින තුරුත් මනුෂීය පරීක්ෂාකාලය අවසන් වන තුරුත් පවතින ඉරිදා නීති අර්බුදය අතරතුර පසු වැස්සේ වගුරුවීම නියෝජනය කරයි. වීජ්‍යනය දේවිකය, එහතේ එය බරපතල කුරුණු කිහිපයක් මතු කරයි.

Kufungisisa Kwakakomba

Zviri pachena kuti chiratidzo chenzira chinomiririrwa ne“hwamanda, kukwira kudenga uye kutonga” ndicho chiyedzo chekuyera uye chiyedzo chechitatu. Chiyedzo chechitatu nguva dzose ndicho chiyedzo chekuyera, umo hunhu hunoratidzwa, asi hahumbogadzirwa.

“Umuntu yagaragazwa n’ibihe by’amakuba. Ijwi rikomeye ryamamaje mu gicuku riti: ‘Dore umukwe araje; nimusohoke mujye kumusanganira,’ abigeme basinziriye bakanguka bava mu bitotsi byabo, maze biragaragara abari barateguye icyo gikorwa. Impande zombi zafashwe zititeguye, ariko umwe wari witeguye icyo gihe cy’amage, undi asangwa adateguye. Umuntu yagaragazwa n’ibimukikije. Ibihe by’amage bishyira ahagaragara iby’ukuri bigize umuntu. Ibyago bitunguranye kandi bitari byitezwe, kubura uwanyu, cyangwa amakuba, indwara itunguranye cyangwa umubabaro, ikintu icyo ari cyo cyose gishyira ubugingo imbonankubone n’urupfu, bizashyira ahagaragara iby’ukuri byo mu mutima w’umuntu. Bizagaragazwa niba koko hariho kwizera nyakuri mu masezerano y’ijambo ry’Imana cyangwa nta ko biri. Bizagaragazwa niba ubugingo bushyigikiwe n’ubuntu, niba mu kibindi harimo amavuta afatanyije n’itara.”

“Kuyezva nguva dzokuedzwa kunouya kuna vose. Tinofamba sei pakuedzwa nokusimbiswa kwaMwari? Marambi edu anodzimika here? kana kuti tichiri kuachengeta achibvira here? Takagadzirira here mamiriro ose anokurumidza kumuka nokuda kwokubatana kwedu nalye azere nenyasha nechokwadi? Mhandara shanu dzakachenjera dzaisagona kupa hunhu hwadzo kumhandara shanu dzisina kuchenjera. Hunhu hunofanira kuumbwa nesu somunhu mumwe nomumwe.” Review and Herald, October 17, 1895.

Kana muganhu wegwara remutambo wehwamanda wasvika, hunhu hwako hunosimbiswa nokusingaperi, unosimudzwa sechiratidzo, uye zvivi zvako zvinodzimwa nokusingaperi. Matanho matatu anomirira zvikamu zvitatu zvokusimbiswa. Kusvika kweshoko reKuchema kwaPakati pousiku kunoratidza avo vane mafuta uye avo vanosimudzwa sechiratidzo sezvo zvivi zvavo zvichibviswa. Shoko, basa, nechisimbiso, zvose igwara rimwe chete. Igwara “rinounza mweya uso nechiso norufu” nokuda kwe“njodzi isina kutarisirwa.” Hwamanda yeIslam inomirira “njodzi isina kutarisirwa” iyoyo. Panguva iyoyo shoko rokuti, “Tarirai, Mukwasha unouya,” rinoziviswa mazuva mashanu pamberi pomurayiro weSvondo, apo shoko rinoshanduka rava kuchema kukuru

kwomutumwa wechitatu.

Matanho matatu ewaymark zvinhu zvinoratidza kusimbiswa nechisimbiso nokusimudzwa kwevane zana namakumi mana nezvina zvuru, nguva pfupi mutemo weSvondo usati wavapo. Zviri pachena kuti muyedzo unoratidza chokwadi we“hwamanda, kukwira, nekutonga” wakamiririrwa nemusangano wemisasa weExeter. Mazuva mashanu ari pakati pezuva reYananiso nePentekosti anomiririra mazuva makumi matanhatu namatanhatu ari pakati pekupera kwemusangano wemisasa weExeter musu wa17 Nyamavhuvhu kusvika kuna 22 Gumiguru, 1844, apo suo rakavharwa. Mazuva iwayo makumi matanhatu namatanhatu enhoroondo yeMillerite ari kuratidza mazuva okupedzisira, uye maererano neizvi, ari kuratidza kuziviswa kweshoko reMidnight Cry nevane zana namakumi mana nezvina zvuru.

Amasiku atano asigaye kugera kuri Pentekote ahura n’iminsi mirongo itandatu n’itandatu y’Abamilerite batangazaga ubutumwa bw’Induru ya Saa Sita z’Ijoro, na bwo bwari bwaragereranyijwe no kwinjira kwa Kristo i Yerusalemu mu ntsinzi. Intambwe ya mbere muri izo ntambwe eshatu ni umunsi mukuru w’impanda, ari wo mpanda ya karindwi, cyangwa ishyano rya gatatu, cyangwa Islamu yo mu minsi y’imperuka, kandi kwinjira kwa Kristo mu ntsinzi kwabanje kubanzirizwa no kubohorwa kw’indogobe.

Ngokwesiprofetho lokhu kukhomba ukuthi ukukhululwa kwembongolo kuphawula ukuqala kokungena kokunqoba, okuyiSikhalo Saphakathi Kwamabili. Isiprofetho seBhayibheli kufanele sisetshenziswe ezinsukwini zokugcina embusweni wesithupha wesiprofetho seBhayibheli—isilwane somhlaba, i-United States. UbuSulumane buyoshaya i-United States, njengoba benza ngomhla ka-9/11, ngaleyo ndlela kuphawulwe ukuqala kokumenyezelwa kweSikhalo Saphakathi Kwamabili ngokushaya okukhulu i-United States ngobuSulumane, kanye nokuphela kokumenyezelwa kweSikhalo Saphakathi Kwamabili ngokunye futhi ukushaya okukhulu i-United States ngobuSulumane, ngoba uJesu uhlale ebonisa ukuphela kwento ngokuqala kwento.

Ujumbe wa Pentekoste ni ujumbe wa kilio kikuu, na kilio kikuu ni kuongezeka tu kwa ujumbe wa Kilio cha Usiku wa Manane. Katika historia ya Wamilleri, Kilio cha Usiku wa Manane kilimalizika mlango ulipofungwa tarehe 22 Oktoba, 1844, na kinamalizika mlango unapofungwa katika sheria ya Jumapili katika siku za mwisho. Katika Pentekoste Petro alitanga ujumbe wa Yoeli, na Pentekoste ni mwisho wa omega wa Kilio cha Usiku wa Manane, hivyo mwanzo wa alfa wa Kilio cha Usiku wa Manane Petro, kwa lazima ya kinabii, lazima pia awe akiwasilisha ujumbe wa Yoeli. Katika Kilio cha Usiku wa Manane Petro yuko katika Matendo sura ya pili, katika chumba cha juu saa ya tatu, kisha siku iyo hiyo saa ya tisa yuko hekaluni akitangaza ujumbe wa Yoeli.

Petro ndi chizindikiro cha anthu zikwi zana limodzi ndi makumi anayi ndi zinayi pa Pentekoste, komwe kuli mapeto a Kufuula kwa Pakati pa Usiku, ndiponso iye ndi chizindikiro cha anthu zikwi zana limodzi ndi makumi anayi ndi zinayi pa chiyambi cha Kufuula kwa Pakati pa Usiku. Kusindikizidwa ndi kuwukitsidwa kwa anthu zikwi zana limodzi ndi makumi anayi ndi zinayi kumayamba ndi kumasulidwa kwa mwana wa bulu pamene Chisilamu chikumenya. Pamene a

Millerite anachoka pa msonkhano wa mumsasa wa Exeter, ananyamula uthengawo ngati mafunde a nyanja osefukira, ndipo mwa chizindikiro anayimira anthu zikwi zana limodzi ndi makumi anayi ndi zinayi amene amabwereza chochitikacho.

Kushandiswa uku kunova kwakanyanya kukomba kana waziva kuti Petro anomiririra avo vanozivisa shoko reMhere yePakati peUsiku pa litmus uye pamuedzo wechitatu wemwaka wePentekosti. Awa rechitatu raPetro paPentekosti rinomuisa muimba yokumusoro, uye imba yokumusoro ndiyo mazuva gumiwo asati asvika Pentekosti. Muedzo wechipiri wemwaka wePentekosti ndiwo muedzo wetemberi wemazuva makumi matatu unotevera muedzo wenheyo. Muedzo wechipiri wetemberi unoda kuti vakatendeka vapinde nokutenda muNzvimbo Tsvene-tsvene umo zvivi zvavo zvinodzimwa, uye umo vanogarwawo nokutenda pamwe naKristu munzvimbo dzokudenga. Bhuku raMabasa rinotizivisa kuti Petro akatanga mharidzo yake pamusoro pebhuku raJoere paawa rechitatu ari muimba yokumusoro, zvino paawa yepfumbamwe akanga ava mutemberi.

Asi Petro, amire pamwe navane gumi neumwe, akasimudza inzwi rake, akati kwavari, Imi varume veJudhea, nemi mose mugere muJerusarema, izvi ngazvizivikanwe kwamuri, uye teerera kumashoko angu; nokuti ava havana kudhakwa sezvamunofunga, zvo, richingova awa yechitatu yezuva. Asi ichi ndicho chakataurwa nomuporofita Joere. ... Zvino Petro naJohani vakakwira pamwe chete kutemberi panguva yomunyengetero, iri awa yepfumbamwe. Mabasa 2:14–16; 3:1.

Kristu akakohwerwa pamuti pamuchinjikwa nenguva yeawa rechitatu, uye akafa nenguva yeawa rechipfumbamwe. Rufu rwake, kuvigwa kwake, nokumuka kwake, chiratidzo chimwe chete chine nhanho nhatu. Nhanho yechitatu, zuva rezvibereko zvokutanga, rinotanga mazuva makumi mashanu anoguma paPendekosti. Muarufa yemwaka wePendekosti, awa rechitatu nerechifumbamwe zvinomirira kupesana kwakajeka, nokuti Kristu akanga ari mupenyu paawa rechitatu uye akafa paawa rechipfumbamwe. Petro akanga ari muimba yapamusoro paawa rechitatu uye mutemberi paawa rechifumbamwe.

Mwaka wa Pentekosite wa masiku makumi asanu opatulika m'nthawi ya Khristu unali nthawi yopatulika ya uneneri yolumikizana mwachindunji ndi uneneri wa zaka zikwi ziwiri ndi mazana atatu. Unalumikizananso makamaka ndi sabata yotsiriza ya zaka mazana anayi ndi makumi asanu ndi anai za mtundu wa Ayuda m'buku la Danieli 9. Sabata yopatulika imeneyo, imene Khristu anatsimikizira pangano, inagawidwa m'zigawo ziwiri zofanana za masiku 1,260 a uneneri. Pakatikati pa sabata imeneyo panali mtanda. Mtandawo umasonyeza ora lachitatu ndi lachisanu ndi chinayi, ndipo Petro pa Pentekosite amachitanso chimodzimidzi. M'chaka cha 34, kumapeto kwa sabata yopatulika yomweyi, pamene Korneliyo anatumiza kukaitana Petro kuchokera ku Kaisareya Maritima, inali ora lachisanu ndi chinayi.

Paive nomumwe murume muKesariya ainzi Kornelio, mukuru wezana weboka rainzi boka reItaria, munhu wakanga akazvipira kuna Mwari, uye aitya Mwari pamwe chete neimba yake yose, aaitira vanhu zvipo zvizhinji zverupo, uye aigara achinyengetera kuna Mwari nguva dzose. Akaona pachena muchiratidzo panenge paawa yepfumbamwe yezuva mutumwa waMwari achiuya kwaari, achiti kwaari, Kornelio. Zvino wakati amutarisa, akatya, akati,

Chiiko, Ishe? Iye akati kwaari, Minyengetero yako nezvipo zvako zverupo zvakwira kuva chiyedzwo pamberi paMwari. Naizvozvo zvino tuma varume kuJopa, undodana Simoni, unonzi Petro. Mabasa 10:1–5.

翌日、ペテロは、第六時ごろ、祈るために屋上へ上った。

Mangwana acho, vachiri parwendo rwavo, uye vachiswewera kuguta, Petro akakwira pamusoro peimba kundonyengetera nenguva yechitanhatu. Akanzwa nzara kwazvo, akada kudya; asi vachiri kugadzirira, akapinda mukufenda, akaona denga rakazaruka, nechimwe chinhu chakaita semudziyo chichiburukira kwaari, chakanga chakaita sejira guru rakasungwa pamakona mana, richiburutsirwa pasi. Mariri maiva nemarudzi ose ezvipfuwo zvina makumbo zvepanyika, nezvikara zvesango, nezvinokambaira, neshiri dzedenga. Ipapo inzwi rikauya kwaari, richiti, Simuka, Petro; baya, uye. Asi Petro akati, Kwete, Ishe; nokuti handina kutongodya chinhu chipi nechipi chakajairika kana chisina kuchena. Inzwi rikataurazve kwaari kechipiri, richiti, Izvo zvakatanatswa naMwari, usazviti iwe zvakajairika. Izvi zvakaitwa katatu; uye mudziyo ukakwidziridzwazve kudenga. Mabasa 10:9–16.

Chikumbiro chokuti Petro auye kuKesariya chinaitika paawa yepfumbamwe, apo mutumwa anosvika kuti ataure naKonerio. Konerio anomirira vamwe vana vaMwari vanodanwa kubuda muBhabhironi panguva yomurayiro weSvondo. Mutumwa anosvika panguva yomurayiro weSvondo ndiro izwi rechipiri raZvakazarurwa gumi nesere, rinodanira kune avo vachiri muBhabhironi kuti vatize. Petro ndiye zviuru zana namakumi mana nezvina, uye Konerio ndiye vashandi veawa regumi nerimwe, vanomiririrwa kuna Petro semhuka dzisina kuchena. Ukama hwaPetro naKonerio ndihwo ukama hweZvakazarurwa zvinomwe, umo zviuru zana namakumi mana nezvina zvinozivikanwa mukubatana neboka guru. Petro akarairwa katatu kuti asimuke, auraye, uye adye. Sezvo ari zviuru zana namakumi mana nezvina, kudanwa kunobva kuna Konerio ndiko uko mureza unorairwa kusimuka.

Korneriyo ari mu Kayisariya Maritima, rimwe na rimwe hitwa Kayisariya yo ku nyanja. Ibyahishuwe 17 bitumenyesha ko “amazi” “ari amoko, n’amatsinda y’abantu, n’amahanga, n’indimi.” Ayo mazi ni abari hanze y’itorero ry’Imana, kandi mu gitabo cy’Ibyahishuwe kimwe no mu iyerekwa rya Petero ry’inyamaswa zihumanye, umubare kane uhagarariye isi yose. Mu iyerekwa rya Petero harimo inyamaswa z’ubwoko bune zitandukanye, kandi zimanurwa mu gitambaro gifashwe ku mfuruka zacyo enye. Isano riri hagati ya Petero na Korneriyo na ryo rigereranywa na Nowa n’inyamaswa zinjiye mu nkuge.

Petro o va a ri e Jopa, leswi vulaka leswaku “ku vangama ni ku saseka,” hikuva tanihi xikombiso xa va dzana na mune wa makume mune wa magidi, Petro i mfungho wo vangama ni wo saseka eka va matiko. Hi nkarhi wa awara ya vunhungu, va matiko va pfuxeriwa eka mfungho lowu Makwerhu wa xisati White a wu kombetelaka tanihi Savata, nawu wa Xikwembu, rungula ra ntsumi ya vunharhu, ni varhumiwa emisaveni hinkwayo lava rhwalaka rungula ra masiku ya makumu. Korneliya u pfuxeriwe eka mfungho loko ntsumi yi fika hi awara ya vunhungu eKesariya ekusuhi ni lwandle. Kutani rungula hi nkarhi wa nawu wa Sonto wa Pentekosta ri ya emisaveni hinkwayo—lwandle.

Kusimudzwa kwechiratidzo kunomiririrwawo seimba yaShe ichisimudzwa pamusoro pamakomo; uye Petro akanga achinyengetera pamusoro pedenga reimba muguta rakanaka rinopenya reJopa, paawa yechitanhatu, nguva ichangotangira mutemo weSvondo weawa yechipfumbamwe. Apo vane chiuru chimwe namazana mana namakumi mana nezvina vachaiswa chisimbiso, mamiriro edambudziko riri mukati menyika achakwevera vamwe vana vaMwari vachiri muBhabhironi kuti vatsvake chiedza. Vanotungamirirwa kunowana Petro ari pamusoro peimba muJopa.

Petro aivawo Mateso 16. Kesaria Filipi, pa tsinde ta Phiri la Herimoni, aili na zina limodzi ndi Kesaria wa m'mphepete mwa nyanja, koma panali kusiyana kowonekera, popeza mudzi umodzi unali pa dziko ndipo winayo pa nyanja. Kupachikidwa kwa Khristu pa ora lachitatu ndi imfa Yake pa ora lachisanu ndi chinayi, zikusonyeza kusiyana kowonekera kwa moyo ndi imfa. Petro pa Pentekoste pa ora lachitatu ndi lachisanu ndi chinayi akusonyeza kusiyana kowonekera kuchokera m'chipinda chapamwamba kufikira ku kachisi. Kesaria wa pa dziko kapena Kesaria wa pa nyanja akuimira kusiyana kofunikira kwa ulosi kwa ora lachitatu ndi lachisanu ndi chinayi, koma palibe kutchula kwachindunji kwa ora lachitatu pamene Petro anali ku Kesaria Filipi. Pa umboni wa awiri kapena atatu chinthu chimakhazikitsidwa, ndipo ndi ora lachitatu ndi lachisanu ndi chinayi la mtanda, komanso pa tsiku la Pentekoste, zitsanzo zonsezi zikuimiridwa ndi munthu mmodzi, kaya ndi Khristu wamoyo kapena ali m'manda, kapena Petro m'chipinda chapamwamba kapena ku kachisi.

Ubuhamya bwa gatatu bwo mu isaha ya gatatu n'iya cyenda, mu Kayisariya zombi, bwerekana Petero nk'umuntu mukuru muri ibyo bihe byombi, nk'uko byari Kristo mu ntangiriro y'igihe cya Pentekote na Petero ku iherezo ry'icyo gihe nyine. Imico ya alfa y'isaha ya gatatu ni yo imwe n'imico ya omega y'isaha ya cyenda, bigatanga umuhamya umwe ko Kayisariya ya Filipino ari yo alfa ya Kayisariya zombi. Umuhanya wa kabiri ni uko amazina y'iyoyi mijji yombi ari amwe, bityo izina ry'umuntu mukuru n'izina ry'umujiyi bikaba ari bimwe. Umuhanya wa gatatu ni ugutandukana kw'ubutaka n'inyanja. Igihe Petero yari i Kayisariya ya Filipino, hari mu isaha ya gatatu. Aha ni ho ubutumwa burushaho kuba uburemere.

Zvakaringana kuenzanisa maguta maviri ane zita rimwe chete, izvo ndizvo zvatiri kuita; asi tiriwo kusanganisira awa yechitatu neyechipfumbamwe mukushandiswa kwazvo tichibva pauchapupu hwaKristu pamuchinjikwa naPetro paPentekosti. Nokubatanidza mitsara mitatu iyi pamwe chete—awa yechitatu neyechipfumbamwe yaKristu, uye awa yechitatu neyechipfumbamwe yaPetro paPentekosti—tinomisa awa yechitatu paKesaria Firipi. Uhu ndihwo humwe chetewo hungwaru hwechiporofita hunofanira kushandiswa kuna Korneliosi paawa yechipfumbamwe, Petro paawa yechitanhatu, uyezve Petro paKesaria Firipi paawa yechitatu.

Petro ari pazviratidzo zvitatu zvose, Kornelio ari paawa yechitanhatu neyechipfumbamwe pamwe naPetro, asi kwete paawa yechitatu muKesaria Firipi. Mutsetse uyu unosunganidzwa pamwechete nokuti danho rimwe nerimwe riri paawa yechitatu, yechitanhatu, neyechipfumbamwe zvichitevedzana kubva kuKesaria Firipi, kuenda kuJopa, kusvika kuKesaria Maritima. Kesaria mbiri idzi dzaiva nemidzi yadzo yetsika yakabatanidzwa neGirisi neRoma, asi kusiyana kweKesaria Firipi kwaiva kuva mufananidzo wakazara wehupagani hwekure, hwemashiripiti nezvakavanzika, uye Kesaria riri pagungwa raiva muzinda wezvokutengeserana nowokutonga,

richisanganisa tsika dzechiGiriki nokubata kwechiRoma muhurumende. Kesaria Firipi chaiva chiratidzo chechurchcraft uye Kesaria Maritima chestatecraft.

Mumutsara unobva kuKesaria uchienda kuKesaria, Jopa ndiro danho repakati pamatanho matatu. Matanho matatu aya anomiririrwa nenguva dzechitatu, dzechitanhatu, nedzefumbamwe. Kesaria yegungwa panguva yepfumbamwe ndiwo mutemo weSvondo apo vhangeri rinoenda kuvaHedheni. Maawa matatu zvisati zvaitika, panguva yechitanhatu, Petro ari muJopa, guta rinopenya uye rinovheneka. Maawa matatu izvi zvisati zvaitika, Petro ari paMutambo weHwamanda panguva yechitatu. Kesaria kusvika kuKesaria ndiyo nguva yeKuchema kwePakati peUsiku. Petro anomiririra avo vanoparidza Kuchema kwePakati peUsiku kubva pakutanga kusvikira kumagumo, nokuti Jesu nguva dzose anowiriranisa kutanga nemagumo. Kuchema kwePakati peUsiku kunotanga nembongoro ichisunungurwa pachiratidzo chenzira cheMutambo weHwamanda, apo Petro ari kuparidza shoko raJoeri.

Petro ari panzvimbo yechiratidzo chematanho matatu chemutambo wehwamanda, iko kukwira kudenga, kuchiteverwa nokutongwa. Pachiratidzo ichocho muna Mateo gumi nenhanhatu, nyaya inomutswa pamusoro pokuti Kristu akanga ari ani. Zita raPetro rinoshandurwa, uye zvinotaurwa naKristu kuti pamusoro peDombo iri achavaka kereke yake. Dombo iro temberi yakavakwa pamusoro paro ndiro hwaro, uye Petro paKesarea Firipi ndiye shoko romutumwa wokutanga, rinova ndiro shoko rehwaro. Petro paanosvika padanho rinotevera, paJopa, anokwira sezvakaita Kristu pakupera kwamazuva makumi mana okudzidzisa chiso nechiso. Kukwira kudenga ukuwo fananidzo inopindirana nomuchinjikwa, mureza mukuru wenhorooondo yeruponeso; uye muchinjikwa unokamurwa kuva zvikamu zviviri, navambaviri, kubvarurwa kwechidzitiro kupinda muNzvimbo Tsvene-tsvene, nerima nemaawa.

Zvino kubva panguva yechitanhatu kwakava nerima pamusoro penyika yose kusvikira panguva yepfumbamwe. Uye panenge panguva yepfumbamwe Jesu akadanidzira nenzwi guru, achiti, “Eri, Eri, rama sabhakitani?” ndiko kuti, “Mwari wangu, Mwari wangu, mandisiyireiko?” Mateo 27:45, 46.

Pa Jopa, pa ora retanhatu, Petro ari panzvimbo yeuporofita yokupatsanura, pakati pevakararika nevakaponeswa, pakati pechiedza nerima, uye pakati pokutanga nokuguma kweKuchema kwaPakati pousiku. Kuputsika uku kuri kusimbisa kushanduka kwesangano reRaodhikia remazana zana namakumi mana nezvina ezviuru richipinda musangano reFiradherufia remazana zana namakumi mana nezvina ezviuru. Kuri kuratidza kurambwa kwakazara kwechechi yeSeventh-day Adventist yeRaodhikia. Suo iro rakavharwa rokutongwa rinomiririrwa nezvira reYananiso rinouya mazvira mashanu pamberi peSvondo mutemo wePentekosti. Kutongwa ikoko kunotungamirirwa nokukwira kudenga, uye zvisati zvaitika, shoko rehwamanda. Matanho iwayo matatu anomiririra chiratidzo chenzira apo chisimbiso chaMwari chinonswa, uye shoko reKuchema kwaPakati pousiku rinoziviswa nechechi inokunda kune avo vanomiririrwa naKoneriasi.

Petro anozivisa shoko paPentekosti, uye Pentekosti inoratidza kuguma kweshoko reKuchema kwePakati peUsiku. Naizvozvo, maererano nekudikanwa kwechiporofita, Petro anofanirawo kuzivisa shoko pakutanga kwenguva yeKuchema kwePakati peUsiku. Kutanga kunogara

kuchiratidza magumo. Shoko raPetro reKuchema kwePakati peUsiku rinopiwa simba apo mbongoro yeIslam inosunungurwa, ikarwisa United States, sezvainoitazve pamutemo weSvondo. Petro achizivisa shoko paawa yechitatu neyechipfumbamwe yePentekosti anoratidza kutanga nekuguma kweKuchema kwePakati peUsiku.

Mu mzera urwo turi gusuzuma, iminsi mirongo ine irangirana no kuzamurwa kwa Kristo, ni na yo kandi itangiza iminsi icumi yo mu cyumba cyo hejuru. Iminsi itanu imaze muri iyo minsi icumi, Umunsi w'Impongano ugaragaza ko ibyaha bya Isirayeli byahanaguwe kandi ko itorero ryiteguye. Byari mu isaha ya gatatu ubwo Petero yari mu cyumba cyo hejuru kuri Pentekote. Mu isaha ya cyenda y'itegeko ryo ku cyumweru, ubutumwa buhinduka buva ku bw'igicuku bukagera ku ijwi riranguruye.

Kulengeza uthenga wa Kuitana kwa Pakati pa Usiku kochitidwa ndi Petro kumachitika pamene ali pa ola lachitatu. Uthenga umenewo umadziwika ndi phwando la malipenga, pamene bulu amamasulidwa, komanso ndi Kaisareya Filipi, ndipo Kaisareya Filipi alinso Panium. Panium ikuimiriidwa m'vesi la khumi ndi chitatu kufikira la khumi ndi chisanu la Danieli 11. Petro akuzindikiritsa osati kungoti kugunda kwa Chisilamu pa United States pamene bulu amamasulidwa pa chiyambi cha kulengeza kwa Kuitana kwa Pakati pa Usiku, koma nthawi imodzimodziyo Petro ali pa nkhondo ya Panium imene imatsogolera ku lamulo la Lamlungu. Nkhondo ya Panium ndi chochitika chofanana ndi kugunda kwa Chisilamu pa United States.

Tutaendelea na mambo haya katika makala inayofuata.